

I väntan på fred

En kvalitativ fallstudie om Afrikanska Unionens
konfliktförebyggande arbete

Matilda Erichs Lång
Tim Tinghammar Jönsson

Abstract

I denna uppsats analyseras Afrikanska Unionen (AU), och dess hittills misslyckade arbete för att skapa ett fredligt och stabilt Afrika. Uppsatsen analyserar varför så få resultat kan ses av AU:s insatser. Utifrån detta har följande frågeställning formulerats: ”Vilka hinder finns på system-, organisations- och statsnivå för ett framgångsrikt konfliktförebyggande arbete från Afrikanska Unionen?”

Uppsatsen genomförs genom en “disciplined-configurative”-studie. Analysen genomförts genom att på respektive analysnivå besvara frågeställningen genom att knyta empiri till relevanta teorier om internationell politik: beroendeskolan på systemnivå, neofunktionalism och neoliberal institutionalism på organisationsnivå, samt liberalism på statsnivå. Dessa knyts sedan till de empiriska observationer som görs. Materialet består till stor del av källor såsom AU:s officiella dokument, nyhetsartiklar, olika typer av statistiska uppgifter, samt böcker och vetenskapliga artiklar på området.

Resultaten visar att ett antal faktorer samverkar till att AU:s konfliktförebyggande arbete misslyckats, såsom ekonomisk underutveckling, en organisatorisk ineffektivitet, samt ett betydande demokratiskt underskott på kontinenten.

Nyckelord: Afrika, Afrikanska Unionen, konfliktförebyggande arbete, ekonomi, internationell politik

Antal ord: 9 999

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.1.1	African Peace and Security Architecture (APSA).....	2
1.1.2	Om fredsfonden.....	2
1.1.3	AIDA – ett misslyckat integrationsprojekt.....	3
1.2	Syfte.....	4
1.3	Frågeställning.....	4
2	Metod.....	5
2.1	Material.....	6
2.2	Tidigare forskning.....	6
2.3	Avgränsningar.....	7
2.4	Validitet och reliabilitet.....	8
3	Teori.....	10
3.1	Systemnivå.....	10
3.1.1	Beroendeskolan.....	10
3.2	Organisationsnivå.....	11
3.2.1	Neofunktionalism.....	11
3.2.2	Neoliberal institutionalism.....	12
3.3	Statsnivå.....	12
3.3.1	Liberalism.....	12
3.4	Operationlisering.....	13
3.4.1	Systemnivå.....	13
3.4.2	Organisationsnivå.....	14
3.4.3	Statsnivå.....	15
3.5	Struktur.....	15
4	Analys.....	17
4.1	Systemnivå.....	17
4.1.1	Oljans utarmande effekter.....	17

4.1.2	Utomkontinentala intressen.....	18
4.1.3	De afrikanska oljestaternas ställning i världsekonomin.....	19
4.2	Organisationsnivå.....	20
4.2.1	Brist på framgångsrika afrikanska företag	20
4.2.2	En mellanstatlig organisationskultur.....	21
4.2.3	Svaga frihandelssamarbeten.....	22
4.2.4	Trubbiga sanktionsmöjligheter.....	22
4.3	Statsnivå	23
4.3.1	Brist på demokrati	23
5	Slutsatser och diskussion.....	25
5.1	Förslag till vidare forskning	26
6	Referenser.....	28

1 Inledning

In the end, it's all just about the talk; they come, they meet, they shake hands, they take a lot of good pictures together, and they leave.

- Dr. Peter Biar Ajak (NTV Kenya, 2018)

Dessa ord om Afrikanska Unionen (AU) yttrade av en människorättskämpe och tidigare politisk fånge är talande. Organisationen ses av många som en ineffektiv koloss, styrd av inkompetenta ledare, vars stora ord inte överförs i praktiken. AU grundades 2002 i en ombildning av Organisationen för afrikansk enighet (OAU) som ett sätt att effektivisera arbetet för ett integrerat, stabilt och fredligt Afrika (Afrikanska Unionen, 2020, s. 15) Man har dock uppenbart fått arbeta i motvind: sedan AU:s instiftande har en mängd militära konflikter av både inomstatlig och mellanstatlig karaktär härjat kontinenten. 2013 gjordes en svarsatsning för fred då AU skapade målsättningen att senast 2020 fått ett slut på alla väpnade konflikter. På unionens toppmöte i februari i år erkände man dock att man misslyckats (Sveriges Radio, 2020). Således är Afrika, trots omfattande försök av AU att förhindra konflikter och arbeta i förebyggande syfte, alltjämt en kontinent präglad av krig och våld.

För att förstå hur detta misslyckande har kunnat ske och vad som hindrar AU från att uppnå sitt mål blir det en nödvändighet att studera de bakomliggande faktorer som håller organisationen tillbaka. Detta är även uppsatsens ansats: att bidra med en bred men samtidigt djupgående beskrivning, på flertalet analytiska plan, av de hinder som finns för AU:s fredsarbete. För att tydliggöra arbetet och förankra dess slutsatser har analysen knutits till relevanta teorier inom internationell politik.

1.1 Bakgrund

För att fullt ut kunna förstå uppsatsens resultat är det nödvändigt att ha bakgrundsinformation om ämnet. Denna presenteras på sidorna nedan.

1.1.1 African Peace and Security Architecture (APSA)

Grunden för freds- och säkerhetsrådet lades i och med etableringen av Afrikanska Unionen 2002, och 2004 blev det verksamt. Freds- och säkerhetsrådet är ett beslutsfattande organ som har ansvar för att förebygga, hantera och lösa konflikter på kontinenten. Utöver att arbeta med konflikter har freds- och säkerhetsrådet även som uppgift att främja demokrati och mänskliga rättigheter (Afrikanska Unionen 2002). När freds- och säkerhetsrådet instiftades beslutades det också att det skulle få stöd från kommissionen, och att "Panel of the Wise", "Continental Early Warning System", "African Standby Force" och "Special Fund" också skulle skapas för att stötta arbetet. Dessa tillsammans utgör APSA (ibid.).

Afrikanska Unionens högsta organ, församlingen, har delegerat all beslutandemakt på området till freds- och säkerhetsrådet och de är det beslutande organet inom APSA. Bland annat kan säkerhetsrådet ta beslut om interventioner i medlemsstaterna och instifta sanktioner mot medlemsstater där okonstitutionella maktskiften sker (ibid.)

Trots att säkerhetsrådet har haft i uppdrag att både förebygga, hantera och lösa konflikter har det förebyggande arbetet ofta nedprioriteras. Från början hade hela OAU en strikt antiinterventionspolicy i konflikter med motiveringen att militära interventioner var FN:s roll och OAU endast skulle arbeta förebyggande. Det blev dock tydligt att FN var mindre benägna att agera i Afrika än i resten av världen och detta ledde till ett beslut om att även OAU skulle kunna genomföra militära interventioner. Detta beslut har lett till att det förebyggande arbetet har hamnat i skymundan (Dersso 2014 s.52).

Trots att det finns ett etablerat varningssystem (Continental early prevention system) som har i uppgift att rapportera till säkerhetsrådet om riskområden och uppmärksamma innan konflikter bryter ut finns det få fall där de har lyckats agera preventivt och lyckats påverka innan konflikten bryter ut. Exempelvis varnade varningsorganet freds- och säkerhetsrådet 2012 om både utvecklingen som ledde till inbördeskriget Mali och de händelser som föregick statskuppen i Guinea-Bissau, men trots dessa varningar som skedde i god tid agerade freds- och säkerhetsrådet först i efterhand (Lins de Albuquerque, 2016 s.14).

1.1.2 Om fredsfonden

1993 skapades en fredsfond, genom vilken de 55 medlemsstaterna gemensamt finansierar bland annat konfliktförebyggande arbete, medling och fredsbevarande insatser (Afrikanska Unionen, 2019a). Denna skulle enligt målsättningen finansiera hela APSA:s arbete (Afrikanska Unionen, 2002). Målet var ursprungligen att börja använda medel ur fonden år 2020. På toppmötet i Addis Ababa 2020 beslutade man dock att inte lyfta några summor ur fonden. Detta på grund av problem med medlemsstaternas finansiering (Reuters, 2020). 2016 fastslogs målsättningen att fonden genom medlemsstaternas årliga inbetalningar skulle uppgå till ett värde av 400 miljoner dollar år 2020, för att därefter tas i bruk. Fram tills toppmötet i februari hade dock endast 164 miljoner dollar betalats in av medlemsstaterna. Färre än 30 medlemsstater har betalat hela sina årliga summor, och fem stater har hittills inte betalat någonting alls av sina åtagna avgifter (ibid). Därmed lider hela APSA av underfinansiering.

Elissa Jobson, ordförande för en tankesmedja som adresserar internationella kriser i Afrika, menar att fredsfondens undermåliga inbetalningar till stor del beror på att AU “försöker bli mer självförsörjande och mindre beroende av donatorer” (Reuters, 2020). Viktiga medfinansierare är annars organisationer såsom bland annat FN och EU (Afrikanska Unionen, 2019a). Detta försök till frigörelse menar Jobson försenar finansieringsprocessen av fredsfonden (Reuters, 2020). Underförstått betyder detta alltså att AU:s medlemsstater inte har nog med resurser att på egen hand finansiera sitt eget fredsarbete.

1.1.3 AIDA – ett misslyckat integrationsprojekt

2008 framarbetade AU-kommissionen ett kontinentalt projekt för industriell utveckling och integration i Afrika (Accelerated Industrial Development for Africa, AIDA). Bakgrunden till projektet är enkel: Afrika är världens fattigaste och minst industriellt utvecklade region med stor brist på elektricitet, kommunikationer och viktig infrastruktur. De dåliga förutsättningarna för framgångsrik produktion av varor och tjänster visade sig även i produktionsresultaten. Den lilla inhemska varuproduktion som skedde i Afrika var 2008 till stor majoritet av lågteknologiska produkter som mat och textilier, samt skor och kläder av låg kvalitet (Afrikanska Unionen, 2008).

Detta ville AU-kommissionen genom AIDA-projektet förändra. I sin åtgärdsplan för AIDA skriver kommissionen att ”policybeslut och åtgärder måste tas och implementeras för att /.../ öka lokal påverkan på produktionen samt integrera afrikanska företag i relevanta globala värdekedjor”. Vidare underströk kommissionen att företagen måste stå i centrum för Afrikas industrialiseringsstrategi, och menade att regeringar i samarbete med aktörer i framförallt den privata sektorn borde leda utvecklingen framåt och ansvara för implementeringen av AIDA (Afrikanska Unionen, 2008).

För främjandet av den industriella utvecklingen i Afrika ansågs det vara nödvändigt med en industrirelaterad politik, och institutioner och regleringar på kontinental, regional och nationell nivå. Detta menade man var nödvändigt för att de privata företagen skulle få möjlighet att ”kunna spela sin utökade roll i industrialiseringsprocessen”. Exempelvis förespråkade man i åtgärdsplanen en harmonisering av medlemsstaternas nationella regleringar för företag och investeringar, samt en harmonisering regionala industriella strategier och policys, för att uppnå en mer enhetlig afrikansk marknad. För att få till stånd fler investeringar hävdade man även att ”mekanismer måste skapas för att /.../ sänka kostnaderna för företagande i Afrika” (Afrikanska Unionen, 2008). Initiativet godkändes av medlemsstaternas regeringschefer samma år, men implementeringen av projektet har till stora delar uteblivit (mer om detta i avsnitt 4.2).

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att förstå de bakomliggande orsakerna till Afrikanska Unionens misslyckade fredsarbete, knutet till relevanta teorier på flera olika analysnivåer. Många har innan oss konstaterat att ett felagerande har skett, att arbetet har varit ineffektivt eller till och med ofungerande men det är färre som har försökt förklara vilka strukturella faktorer som har stått som hinder för att arbetet ska fungera. Vi vill med uppsatsen identifiera och belysa problem som har en påtaglig inverkan på freden på den afrikanska kontinenten. Vidare vill vi undersöka vilka mönster vi kan hitta mellan dessa. Att göra detta genom teoretiska perspektiv på olika analysnivåer ger en helhetsbild som annars kan vara svår att uppnå.

Vår förhoppning är att denna uppsats kommer vara relevant både inom- och utomvetenskapligt. Inomvetenskapligt kan denna uppsats komma att ge inspiration för framtida forskning om Afrikanska Unionen och dess fredsarbete. Vi tror även att denna uppsats och dess resultat kan vara användbara i studiet av andra regionala fredsarbeten, för att jämföra vilka faktorer som generellt står som hinder, eller är nödvändiga att uppfylla. På ett utomvetenskapligt plan hoppas vi kunna bidra med en ökad och förståelse för Afrikanska Unionen och kontinentens svårigheter. Dessutom vill vi höja medvetenheten om preventivt fredsarbete i stort, som vi anser alltför ofta hamnar i skymundan bakom militära interventioner och mer "aktiva" åtgärder. Vi har inte för avsikt att försöka täcka hela bilden om Afrikanska Unionens förhinder; vår ansats är att beskriva ett begränsat antal problem som kan knytas till relevanta teorier inom internationell politik.

1.3 Frågeställning

Vilka hinder finns på system-, organisations- och statsnivå för ett framgångsrikt konfliktförebyggande arbete från Afrikanska Unionen?

2 Metod

Uppsatsen består i en teorikonsumerande kvalitativ fallstudie. Ett enskilt fall (i detta fall AU:s oförmåga att skapa ett förebyggande fredsarbete och förhindra militära konflikter) står i centrum för undersökningen. Fallet undersöks av redan befintliga teorier (i detta fall beroendeskolan, neofunktionalism, neoliberal institutionalism samt liberalism) som på ett djupgående sätt söker förklara fallet och besvara frågeställningen (Esaiasson m. fl, 2017, s.42).

Genom att bestämma forskningsproblemets natur, från vilket hela undersökningen utgår, ska sedan även typen av fallstudie specificeras (Hammersley – Gomm, 2009, s.3–4). Här är det för oss är lämpligt att genomföra en så kallad ”disciplined-configurative”- studie. Denna metod går ut på att använda etablerade teorier, och dess påståenden, för att förklara ett fall genom dessa. Genom detta tillvägagångssätt inkluderar undersökningen många olika förklaringar och synsätt, för att få till stånd en tydligare och mer nyanserad analys (Eckstein 2009, s.135–137).

De valda teorierna spelar alltså en avgörande roll vid en ”disciplined-configurative”- studie. Detta eftersom en god analys av fallet endast kan uppnås ifall teorierna på ett tydligt sätt kan kopplas till fallets empiri, samt ger förutsättningar för författaren att dra distinkta slutsatser (Eckstein 2009, s.136). Vi menar att de teorier vi valt uppfyller dessa krav: de är tydliga i sina påståenden och ger oss möjlighet att dra relevanta slutsatser. Teorierna har valts för att representera analyser på systemnivå, organisationsnivå och statsnivå. Denna bredd leder till en mer omfattande överblick över vårt valda forskningsproblem och ger en tydlig struktur över vilka analysnivåer orsakerna bakom misslyckandet i fredsarbetet ligger på. Detta var också en anledning till att vi valde att använda oss av en ”disciplined-configurative”-studie: vi ansåg det vara mest intressant att sätta fallet i första rummet och söka förklara det så bra som möjligt genom kopplingar till relevant teori.

Ett alternativ hade kunnat vara att göra en teoriprövande studie. I så fall hade de valda teorierna stått i centrum, och det fall som valts hade tjänat som ett medel för att förstärka eller försvaga respektive teories förklaringskraft (Esaiasson m. fl, 2017, s.41). Vi är dock mer intresserade av att förklara vårt valda fall snarare än att pröva en teori, och därav föll sig vårt val av studie naturligt.

2.1 Material

En bedömning har gjorts för varje källa individuellt angående huruvida den är användbar och tillförlitlig. Eftersom denna undersökning är baserad på ett antagande att Afrikanska Unionens konfliktförebyggande arbete har misslyckats är det viktigt med en kritisk granskning av källornas tendens och oberoende. Samtidigt är det viktigt att det finns källor som är representativa för organisationens perspektiv och redogör för AU:s synvinkel på fredsarbetet, för att ge en nyanserad informationsgrund.

Flera av de viktigaste källorna är material från som är utgivet av Afrikanska Unionen. Det rör sig om både protokoll och unionens egna beskrivningar av organisationens organ. Vårt ändamål är att ta reda på vilka beslut som har fattats och på vilket sätt, och för detta är källor utgivna av Afrikanska Unionen de mest effektiva. Källorna ger en tydlig bild om vad målet för fredsarbetet har varit och hur Afrikanska Unionen har fattat beslut om sitt agerande. Även "The African Union Handbook", en redogörelse för AU:s olika organ som har getts ut för att underlätta för samarbetspartners att förstå organisationen, har använts i stor utsträckning för att förklara organisationsstrukturen och de berörda organens funktioner.

Utöver detta har vi tillskansat oss information om AU:s arbete från annat håll. Detta har skett genom vetenskapliga artiklar och relevant facklitteratur om Afrikanska Unionen och dess medlemsstater. Den tidigare forskning vi använt oss av har gett en utgångspunkt och bakgrund till analyserna samt i många fall gett en bild av vad som i slutändan blev resultatet av de beslut som AU fattat. Urvalet av material har gjorts utifrån vilka delar av teorierna fokuset i undersökningen har legat på och för att bredda förståelsen för unionens arbete som helhet.

Vi har även använt oss av diverse nyhetsrapporteringar. Detta används främst för att hitta eller bekräfta information om specifika händelser, exempelvis bränslebristerna i Angola och Nigeria samt uttalanden som gjorts av företrädare för AU. Detta är användbart för att styrka de exempel som har använts för att motivera analysen och visa på sambandet mellan de exempel som har valts och fredsarbetet. I de fall där nyhetsartiklar har använts har vi valt stora etablerade medier framför mindre tidningar, för att på så vis stärka uppgifternas trovärdighet. Vi har valt att använda nyhetsrapportering som källa i de fall där informationen inte finns i den litteratur eller tidigare forskning vi har använt.

2.2 Tidigare forskning

Den tidigare forskningen kring Afrikanska Unionens arbete och svårigheter har fokuserat på många skilda områden. Bland annat undersöker Thomas Kwasi Tiekou i *Union Promotion of Human Security in Africa* ifall AU har lyckats bidra till en större säkerhet på kontinenten. Undersökningen visar att det finns ett visst motstånd mot AU:s projekt för att öka

befolkningens *human security*. Han konstaterar även ett mönster i vissa medlemsstater, där statschefer röstat för projekt på organisationsnivå men sedan visat sig motvilliga att implementera de nödvändiga åtgärderna för projektens genomförande i praktiken (Kwasi Thieku, 2007).

Det har även skrivits flera artiklar om AU:s förhållningssätt till militära interventioner. Bland annat föreslår Jakkie Cilliers och Kathryn Sturman i *The Right Intervention* att ett sätt att effektivisera unionens fredsarbete är att förtydliga och specificera hur beslut om interventioner skall fattas, för att faktiskt kunna göra ingripanden vid behov. Undersökningen kommer fram till att sättet som Afrikanska Unionen idag bedriver sitt fredsarbete är ineffektivt (Cilliers, Sturman, 2010).

Ytterligare en artikel som behandlar AU:s, och framförallt kommissionens, ineffektivitet är *The (Ir)relevance of the Office of the Chair of the African Union Commission: Analysing the Prospects for Change*, där Babatunde Fagbayibo har analyserat unionens maktstruktur och organisatoriska uppbyggnad och konstaterat en ineffektivitet, mycket på grund av kommissionens svaga ställning (Fagbayibo, 2012).

Vidare har Paul D. Williams i *The Peace and Security Council of the African Union: evaluating an embryonic international institution* gjort en utvärdering av AU:s freds- och säkerhetsråds första fem verksamma år. Williams slutsats är att en stor del av problemen för säkerhetsarbetet baseras på bristen på resurser, både ekonomiska men även gällande vilken arbetskraft staterna kan spendera på arbetet (Williams, 2009). Kopplingen mellan naturresurser och konflikt i Afrika har synliggjorts av många tidigare arbeten. Bland annat har Abidoun Alao i *Natural Resources and Conflict in Africa: A Tragedy of Endowment* redogjort för detta förhållande på ett ingående sätt som visar på hur naturresurser ofta ger ett ökat incitament till konflikt.

Slutligen har det svenska försvarsdepartementet beställt en undersökning, *The African Peace and Security Architecture (APSA) – Discussing the Remaining Challenges*, som fokuserar på perioden från APSA:s instiftande 2004, fram till 2016. Undersökningens slutsatser är att många av unionens instanser i praktiken inte används på ett effektivt sätt eller på det sätt som ursprungligen var tanken, vilket har lett till ett undermåligt fredsarbete (Lins de Albuquerque, 2016).

2.3 Avgränsningar

Eftersom detta uppsatsens frågeställning är relativt bred har det blivit nödvändigt att göra ett antal avgränsningar för att hålla arbetet inom dess givna ramar och för att kunna publicera ett arbete av god kvalitet. Därför har vi valt att först och främst inrikta oss endast inrikta oss på Afrikanska Unionen och dess arbete, istället för att göra en jämförande studie med andra regionala fredsprojekt vilket vi diskuterade i ett tidigt stadie.

Den tidsperiod som uppsatsen undersöker är avgränsad till åren 2004–2020. Detta eftersom Afrikanska Unionens freds- och säkerhetsråd blev verksamt år 2004, trots att AU grundades två år tidigare. Innan 2004 var fredsarbetet betydligt sämre organiserat, men vid freds- och säkerhetsrådets instiftande konkretiserades arbetet. 2004 fick även APSA som helhet ett mer omfattande uppdrag, vilket gjorde att avgränsningen drogs vid detta år (Afrikanska unionen, 2020 s.32). En snävare avgränsning i tid diskuterades även, eftersom AU nyligen avslutat och konstaterat misslyckandet av sitt omfattande fredsprogram *Silencing the guns*. Ett möjligt upplägg var att enbart studera projektet, som påbörjades 2013. Dock ligger projektets slut för nära i tid för att låta sig undersökas separat, eftersom det kan vara svårt att se de fullständiga effekterna. Hade vi gjort denna undersökning om ett antal år skulle det vara intressant att undersöka projektet specifikt, men till denna uppsats valde vi att ta ett bredare grepp på situationen.

Vi tvingades även avgränsa vilka organ inom AU som ingår i undersökningen. Detta eftersom AU är en så pass stor organisation att det skulle vara omöjligt att beröra organisationen i sin helhet. Därför kommer vår undersökning endast beröra de delar av AU som är relevanta för konfliktförebyggande arbete, exempelvis AU:s kommission, församling, samt APSA och freds- och säkerhetsrådet. Därmed utelämnar vi exempelvis AU:s Panel of the wise, organisationens fredsbevarande styrkor, samt AU:s medlingsinsatser vid pågående konflikter.

Vad gäller analysen på systemnivå blev vi tvungna att avgränsa oss. Det finns många exempel på ekonomisk underutveckling kopplat till råvaruhandel i Afrika, vilket gjorde det omöjligt att inkludera alla olika råvarubranscher och samtidigt kunna genomföra en tillräckligt djupgående analys. Därför valde vi att endast redogöra för handelsstrukturen och de ekonomiska konsekvenserna för AU gällande oljan. Dock är det viktigt att ha i åtanke att det finns många andra marknader med liknande strukturer som den inom oljemarknaden. Oljan tjänar således som ett exempel ur en större struktur.

2.4 Validitet och reliabilitet

Validiteten i en undersökning som denna består i huruvida det går att säkerställa att de val som har gjorts i material och analysmetod leder till svar på det undersökningen avser att mäta (Esiasson, mfl, 2012 s. 65). Vi har på varje analysnivå valt ut empiriska exempel för att illustrera hur fredsarbetet påverkas enligt de olika teorierna. Istället för att undersöka teorierna generellt har vi från början valt ut vilka delar av teorierna vi bedömer vara mest relevanta för att svara på vår frågeställning för att säkerställa undersökningens och analysens riktning. Dessa val har gjorts genom att primärt ta reda på vilka faktorer teorierna anser vara viktigast för att främja fred. I de teorier där det inte finns en framträdande del om fred specifikt har de

delar av teorierna som bedöms kunna förklara AU:s generella problem som går ut över fredsarbete (exempelvis underfinansiering) valts istället. Vi har även valt att arbeta fram konkreta exempel för alla teorier för att säkerställa att teorierna går att koppla till fredsarbetet. Det finns självklart en risk för felkällor, speciellt när det inte går att "testa" om de faktorer vi har identifierat är de faktorer som påverkar mest eller utgör de största hindren för just fredsarbetet men med dessa val är vår förhoppning att denna risk minimeras.

Den del av analysen där vi anser att validiteten kan ifrågasättas, speciellt gällande urval, är analysen på systemnivå. På grund av platsbrist bestämde vi oss för att avgränsa analysen till att endast behandla de ekonomiska strukturerna gällande oljan, och inte behandla några andra råvaror såsom mineraler eller ädelstenar. Detta för att kunna få en tillräckligt djupgående analys. Eftersom en majoritet av AU:s medlemsstater inte har möjlighet till oljeutvinning kan man fråga sig om detta urval verkligen är representativt för hela AU. Således skulle man kunna ifrågasätta denna uppsats begreppsvaliditet, eftersom en god begreppsvaliditet innebär att den teoretiska definitionen och den operationella indikatorn stämmer överens med varandra (Esaiasson m. fl. 2017, s. 58). Efter att ha undersökt tidigare forskning i ämnet har vi dock funnit att det mönster som beskrivs i oljeindustrin i mångt och mycket även går igen vad gäller övriga råvarumarknader på den afrikanska kontinenten. Således menar vi att oljan tjänar som ett illustrativt exempel för ett generellt utnyttjande av afrikanska råvaror.

Undersökningens reliabilitet handlar om hur stor tillförlitlighet det finns i mätningen och det material som har valts och möjligheten att säkerställa att källorna ger svar på vad de utger sig ge svar på (Esaiasson m. fl. 2012, s. 64). I denna undersökning är en stor del av reliabiliteten beroende av vilka källor som används. För att öka undersökningens reliabilitet har vi varit mycket noggranna när det kommer till val av källor. Exempelvis utgår en stor del av uppsatsen från officiella dokument utgivna av Afrikanska Unionen. Dessa anser vi vara tillförlitliga för vår undersökning eftersom AU är avsändare för dokumenten. När vi använt oss av källor som drar egna slutsatser, såsom det tidigare forskning vi tidigare redovisat eller nyhetsartiklar, har vi säkerställt att de uppgifter vi använt oss av kan bekräftas av andra, oberoende källor. Detta för att undvika tendentiöst material (Esaiasson m. fl. 2017 s.295).

3 Teori

Nedan presenteras de teoretiska perspektiv som knyts an till de empiriska fenomen som lyfts i analysen. Eftersom analysen är strukturerad efter system- organisations- och statsnivå, har teorierna delats upp efter samma struktur. Nedan redogörs för vilken eller vilka teorier vi valt på respektive analysnivå, samt för de delar av teorierna vi anser vara relevanta för undersökningen.

3.1 Systemnivå

3.1.1 Beroendeskolan

Beroendeskolan är en teori som främst fokuserar på att förklara hierarkier och beroendeförhållanden mellan stater i det internationella systemet. Teorin har utvecklats ur en marxistisk tradition som ett försök att förklara fattiga länders och regioners oförmåga att få till stånd en industriell utveckling såsom i de avancerade kapitalistiska delarna av världen (Mahoney, Rodriguex-Franco, 2016, s.23). Enligt teorin består världen av två sorters stater som klassificeras som antingen centrum eller periferi. Centrum utgörs av avancerade industrialiserade länder med stor import av varor medan periferin utgörs av stater i exempelvis Afrika med låg BNP per capita och vars ekonomi är beroende av exporten av en eller ett fåtal råvaror (Ferraro, 2008).

Det grundläggande teoretiska antagandet för beroendeskolan är således att de ekonomiska skillnaderna stater emellan förstärks av det hierarkiskt kapitalistiska världssystemet. Fattiga stater i periferin exporterar värdefulla råvaror till underpris till rika industrialiserade stater i centrum. Där tillverkas färdiga produkter av råvarorna som sedan säljs tillbaka till ett högre pris till staterna i periferin. Det ökade värdet som tillkommer av att tillverka en färdig produkt kostar alltid mer än priset för råvarorna som används i processen. Därför kan de fattiga länderna i periferin enligt teorin inte tjäna nog från sina exporter för att bekosta sina import, vilket leder till ett ständigt pågående utnyttjande av periferin (Ferraro, 2008).

Detta beroende ger inte någon möjlighet till självständig ekonomisk aktivitet i en stat i periferin. Detta eftersom yttre krafter och ekonomiska intressen från stater i centrum

såsom multinationella företag och internationella råvarubörser har stor påverkan på dessa staters ekonomier. Dessutom kommer de regeringar med intressen i de perifera ländernas resurser göra vad som än krävs för att skydda och främja privata ekonomiska intressen som kommer dem till gagn. En stor del av de perifera staternas politiska och ekonomiska makt ligger således till stor del i de industrialiserade länderna i centrum (Ferraro, 2008).

Beroendeskolan används vanligtvis för att analysera enskilda staters beroendeställning eller plats i det hierarkiska internationella systemet. I denna uppsats kommer vi dock vidga perspektiven och applicera teorin på Afrika som helhet, och hur organisationens möjligheter till ett effektivt konfliktförebyggande arbete har förhindrats av de ekonomiska strukturer som påverkar kontinenten.

3.2 Organisationsnivå

3.2.1 Neofunktionalism

Teorin om neofunktionalism berör regional integration, såväl politisk som på den ekonomiska marknaden. Ursprungligen fokuserar neofunktionalismen i huvudsak på EU, men vi har valt att applicera teorin på AU och dess arbete.

Enligt neofunktionalismen drivs den integrationsmässiga utvecklingen framåt främst av transnationella aktörer. Alltså de icke-statliga aktörer som är inblandade i transaktioner och kommunikationer som spänner över nationsgränser, exempelvis stora företag eller intresseorganisationer. Dessa aktörer tjänar på en överstatlig styrning som underlättar aktivitet och handel över nationsgränser. Därför uppfattar aktörerna att en avsaknad av ett gemensamt regelverk kan bli ett hinder för uppfyllandet av deras mål och intressen. Aktörerna pressar därför ofta sina nationella regeringar att agera för en ökad integration. De vänder sig även till regionala överstatliga institutioner för att få till stånd mer fördelaktiga regleringar (Sandholtz, Stone Sweet, 2012, s.21).

Intresset av gemensamma regionala regleringar förenar enligt neofunktionalismen de överstatliga institutionerna och de transnationella aktörerna. Därför har även institutionerna (exempelvis kommissioner) en drivande integrerande roll. Institutionerna arbetar enligt teorin konsekvent för att producera integrationsfrämjande politik och gemensamma regionala regleringar, oavsett om medlemsstaterna anser denna utveckling vara positiv eller inte. Ofta sker detta i samarbete med de transnationella aktörerna (Tallberg, 2016, s.32). Ett exempel kan ses i att EU-kommissionen ofta sammansätter så kallade "roundtables" som består av företag och andra intressenter som hjälper till att utforma

program och skriva lagstiftningar gällande olika politikområden (Sandholtz, Stone Sweet, 2012, s.23).

På detta vis menar noefunktionalismen att ekonomisk och politisk integration förordas och främjas. Det bör förekomma en spridning av integrationen från politikområde till politikområde - den så kallade spillover-effekten. Med detta menas att samarbete inom ett politikområde synliggör behovet av, och därigenom kräver, detsamma inom närliggande fält. På så vis sprider integrationen sig genom det politiska spelrummet och integrationsmässiga initiativ föder nya på ett naturligt sätt (Tallberg, 2016, s.32).

3.2.2 Neoliberal institutionalism

Den neoliberal institutionalismen menar att samarbete är centralt för fred och stabilitet. Speciellt inom områden som utgör gemensamma problem menar teorin att samarbete är nödvändigt och kan ge ömsesidiga fördelar. Stater kan organisera samarbetet i institutioner och gemensamma avtal - regimer - som ett sätt att skapa stabilitet och tillit i ett politikområde med många olika intressen. Bra regimer ska enligt teorin uttrycka samtliga parter förväntningar, tydligt definiera vad som är ett brott mot regimen, samt ge tydliga sanktionsmöjligheter mot stater som bryter avtalet (Oye, 1985, s.20).

Neoliberal institutionalism tar även upp frihandelns fredsskapande mekanismer. Tullar och handelshinder är skadligt både ekonomiskt och mellanmänskligt - de missgynnar tillväxt och snedvrider relationer mellan människor vilket leder till internationella spänningar. Frihandel gynnar däremot samtliga parter ekonomiskt och uppmuntrar till vänskap och förståelse (Burchill, 2013, s.65). Frihandeln leder till interdependens, det vill säga ett ömsesidigt beroende stater emellan. Denna komplexa gemensamma ekonomiska aktivitet menar den neoliberal institutionalismen minskar risken för konflikt. Detta eftersom en stat som är beroende av goda relationer med omvärlden inte kan ta till våld utan att riskera ekonomisk bestraffning från andra stater (Burchill, 2013, s.66, 68).

3.3 Statsnivå

3.3.1 Liberalism

Ett viktigt antagande inom den liberalistiska skolan handlar om den så kallade demokratiska freden. Detta tar avstamp i observationen att ingen mellanstatlig konflikt har utkämpats

mellan demokratier. Somliga liberalistiska teoretiker menar att krig skapas av auktoritära regeringar som ett sätt att tillgodose sina egna intressen och utöka sin makt. Krig menar man ger regeringar en ursäkt att bland annat höja skatter och förstärka kontrollen över medborgarna (Burchill, 2013, s.61).

Ett antal gemensamma principer, rättsstatliga principer, individuella rättigheter, likhet inför lagen och representativa regeringar som speglar folkets åsikter, medför enligt liberalismen att demokratier inte har någon anledning att ifrågasätta varandras legitimitet. Allmänna val och en effektiv maktindelning gör enligt teorin att krig blir svårare att uppnå och legitimeras. Man menar att det finns en normativ gemenskap mellan demokratier, som ger upphov till denna "separatfred". Ett effektivt sätt att uppnå internationell fred är därför enligt liberalismen att auktoritära stater implementerar ett demokratiskt styrelseskick (Burchill, 2013, s.62). Ett demokratiskt styrelseskick leder alltså i förlängningen till en fredlig utrikespolitik.

3.4 Operationlisering

Operationaliseringen består av att vi på varje analysnivå identifierar de mest framstående delarna i respektive teori som vi menar är relevanta för att undersöka vår forskningsfråga, och som vi kommer knyta till den empiri som redovisas i analysen.

3.4.1 Systemnivå

I analysen på systemnivå identifieras empiriska exempel som kopplas till beroendeskolans teoretiska antaganden. Fokus ligger på hur Afrikanska Unionens medlemsstaters ekonomiska situation påverkar förutsättningarna för AU att bedriva ett framgångsrikt konfliktförebyggande arbete. Enligt teorin kan vi förvänta oss att Afrikanska Unionen lider av en generell underfinansiering. Detta eftersom medlemsstaterna inte antas ha ekonomiska möjligheter att prioritera finansiering av AU:s fredsarbete.

Vårt antagande är att denna underfinansiering beror till stor del av medlemsstaternas position i det globala kapitalistiska systemet, bland annat gällande råvaruhandel. Här är vårt empiriska exempel oljehandeln och vilka effekter den får för de afrikanska stater som innehar oljefyndigheter. Vi tror att oljefyndigheterna, trots dess stora betydelse för staternas ekonomi, inte leder till en positiv ekonomisk utveckling. Detta på grund av de aspekter som tas upp i beroendeskolans teoretiska antaganden – en orättvis handelsstruktur, samt utomstående aktörers (exempelvis regeringar, multinationella företag och råvarubörser) påverkan på staternas ekonomi och politik för att främja denna struktur.

Vår andra metod för operationalisering är att undersöka de tre största afrikanska oljeproducerande staternas BNP per capita, och hur den har utvecklats mellan 2002 och 2019. Detta för att få ett mått på staternas ekonomiska utveckling under den period vi studerar. Ifall staterna har fått en generellt högre global placering under tidsperioden kan det antas att deras ställning i världsekonomin har stärkts, vilket i så fall skulle gå emot vårt antagande.

3.4.2 Organisationsnivå

I analysen på organisationsnivå identifieras empiriska belägg för de antaganden som görs inom neofunktionalismen. Teorin fokuserar ursprungligen på den europeiska scenen och hur en större integration har åstadkommit inom EU. Vi har valt att skifta fokus och istället fokusera på hur den eventuellt bristfälliga integrationen inom AU kan ha påverkat det konfliktförebyggande arbetet negativt.

Neofunktionalismen säger ingenting explicit om konfliktförebyggande arbete, men vårt antagande är att en ökad politisk och ekonomisk integration mellan de afrikanska staterna bör leda till ett minskat incitament för konflikt och även till samverkan inom det konfliktförebyggande området. Detta med bakgrund i den så kallade spillover-effekten; att samarbete tenderar att sprida sig genom flera plan när det väl har kommit till stånd. Därför undersöker vi de exempel på integrationsprojekt som AU har genomfört, och huruvida de kan sägas ha lyckats eller inte. Teorin menar att de aktörer som driver utvecklingen mot integration är starka överstatliga institutioner och transnationella aktörer (främst företag). Därför undersöker vi även dessa aktörer, för att se om de kan sägas ha en drivande roll i AU. Om dessa har en svag ställning är det, enligt neofunktionalismens teori, en stor förklaring till varför AU:s integrationsmässiga och konfliktförebyggande arbete inte har fallit väl ut.

Nästa teori vi knyter till empirin på analysen på organisationsnivå är neoliberal institutionalism. Denna teori menar att frihandel och ekonomisk interdependens är en nyckel för att bygga fred. Vårt antagande gällande detta är att en interdependens i nuläget inte finns mellan AU:s medlemsstater. Huruvida så är fallet undersöker vi genom att titta närmare på det projekt som drivs i AU:s regi med målet att skapa en frihandelszon i Afrika med en inre marknad, och vilka effekter projektet har fått.

Neoliberal institutionalism används även eftersom den betonar tydliga sanktionsmöjligheters betydelse för att skapa fred och stabilitet. Därför är denna teori passande, eftersom vi undersöker hur sanktionsmöjligheterna mot stater inom AU ser ut och huruvida de kan sägas vara effektiva eller inte. Detta gör vi genom att studera AU:s stadgar om sanktionsmöjligheter, hur pass tydligt de är utformade, samt hur sanktionsföreskrifterna har utnyttjats i praktiken.

3.4.3 Statsnivå

På statsnivå knyts våra empiriska observationer an till liberalismen. Detta eftersom liberalismens teori om den demokratiska freden, att demokratiska stater inte krigar mot varandra och skapar en ”separatfred”, är passande att knyta till analysen.

Vårt antagande på statsnivå är att många av AU:s medlemsstater lider av ett demokratiskt underskott, vilket i så fall skulle betyda en högre risk för konflikt och ett försvårande av AU:s konfliktförebyggande arbete. Därför kommer vi undersöka medlemsstaternas interna styrelseskick och granska graden av demokrati i AU genom att använda oss av data främst från databasen Freedom House, som ger flera olika indikatorer på graden av demokrati. Med hjälp av datan från Freedom House får vi även möjlighet att se hur demokrativärdena i AU:s medlemsstater har förändrats under vår undersökta period. Ett generellt lågt demokratiskt värde bland medlemsstaterna skulle innebära små möjligheter för AU att skapa en varaktig fred på den afrikanska kontinenten.

När demokrati undersöks på statsnivå använder vi oss av Freedom House och dess index Democracy Index som ett mått på hur pass demokratiska AU:s medlemsstater är. Det är en omdiskuterad mätform, som ibland ses som för inriktad på en liberal syn på demokrati. Dock är det endast i analysen som kopplas till liberalistisk teori vi använder oss av Freedom House som mätmetod. Där anser vi det relevant att den skala som används för att mäta demokrati är en som mäter det ur ett liberalt perspektiv. Dessutom använder sig Freedom House av en mängd olika parametrar för att bestämma sitt index, vilket ger en bred förståelse för de aktuella staternas situation i de avseenden vi vill undersöka.

3.5 Struktur

Denna undersökning genomförs på tre olika nivåer: systemnivå, organisationsnivå och statsnivå. Detta för att säkerställa att vi fångar upp så många olika faktorer som möjligt och kunna kategorisera dem på ett tydligt sätt. Förhoppningsvis ger detta en förtydligad bild av på vilken nivå hindren för unionens arbete ligger, och hur de valda teorierna kan kopplas till de olika hindren.

På systemnivå har vi valt att fokusera enbart på beroendeskolan. Vi har valt denna teori eftersom den är specificerad på förhållandet mellan ekonomiskt underutvecklade stater och stater som har en mer framstående ekonomisk position i det globala systemet. Beroendeskolan bidrar med en helhetsbild av hur förutsättningarna för Afrika som kontinent ser ut i relation till omvärlden. En alternativ teori att behandla på systemnivå hade kunnat vara postkolonialismen, för att via den kunna adressera problem såsom koloniala gränsdragningar och rasism. Dock valdes teorin bort, eftersom postkolonialismen i sina förutsägelser har större fokus på varför konflikter bryter ut och har svårare att förklara varför fredsarbetet misslyckas (Kate Manzo s.312–315).

På organisationsnivå sker analysen utifrån både neofunktionalismen och

neoliberal institutionalism. Neofunktionalismen har vi valt på grund av dess specifika fokus på organisationer och regional integration. Vi ser den som ett effektivt sätt att identifiera mer systematiska fel i organisationens arbete och förutsättningar som i sin tur påverkar fredsarbetet. Den neoliberal institutionalismen fokuserar på hur staterna förhåller sig till varandra inom samarbetet. De delar som vi har valt att ta upp i analysen – sanktionsmöjligheter och frihandelssamarbeten – beskriver hur en bristande organisering av dessa försvårar för unionens konfliktförebyggande arbete.

På statsnivå kopplas analysen till liberalistisk teori. Denna har valts främst på grund av dess fokus på länders statskick. Den demokratiska freden är en av de mest kända och omdiskuterade teorierna inom internationella relationer och vi vill koppla den till situationen på den afrikanska kontinenten och AU:s medlemsstater. En alternativ teori på statsnivå skulle kunna ha varit feminismen som anser att graden av jämställdhet i ett land påverkar dess sannolikhet att ingå i konflikter. Vi såg dock detta som svårt att applicera i en kontext av unionens fredsarbete, och anser att det skulle vara svårt att göra analysen utan att också gå in på exempelvis organisationens jämställdhet och göra en mer övergripande analys (Freidenvall, Jansson, 2017 s.212).

4 Analys

I kapitlet nedan redogörs för svaret på den frågeställning som presenterats för undersökningen ("vilka hinder finns på system-, organisations- samt statsnivå för ett framgångsrikt konfliktförebyggande arbete från Afrikanska Unionen?").

4.1 Systemnivå

Analysen på systemnivå tar avstamp i den underfinansierade fredsfonden, och varför AU:s medlemsstater inte av egen kraft lyckats finansiera sitt eget fredsarbete. Enligt beroendeskolan beror detta till stor del på den ställning många av AU:s medlemsstater har i den hierarkiska ekonomiska världsordningen, och det ekonomiska utnyttjande dessa stater utsätts för. Mest tydligt kan detta ses i hur processerna rörande kontinentens många naturresurser ser ut. Nedan presenteras vår analys kring en av dem: oljan, som är intimt sammankopplad med underutveckling och konflikter i Afrika.

4.1.1 Oljans utarmande effekter

Den värdefulla oljan är en central del av de producerande ländernas ekonomi. Dock är den även av stor betydelse internationellt, vilket gör situationen komplicerad.

Upptäckter och exproprieringar av olja i afrikanska länder började redan under kolonialtiden i början av 1900-talet. Eftersom kolonierna stod under direkt inflytande från kolonialmakterna var den lokala makten över utvinning och förädlingsprocess i princip obefintlig. När dessa stater fick sin självständighet etablerade sig stora utländska oljeföretag snabbt på marknaden. Detta möjliggjordes eftersom den avancerade teknik och de stora mängder kapital som krävs för utvinning och förädling av oljan saknades i de stater där oljan hittades. Detta mönster är tydligt än i dag (Alao, 2007, s.158).

Detta har resulterat i att trots att det idag finns en öppen marknad med fri konkurrens som tekniskt sett ger lokala oljeföretag och entreprenörer lika stora möjligheter att verka, har de stora transnationella företagen fortfarande ett betydande försprång. Detta så till den grad att oljemarknaderna i majoriteten av oljeutvinnande afrikanska länder domineras av utländska företag. Bland de många utländska aktörer som är aktiva på den afrikanska marknaden kan nämnas Shell från Storbritannien och Nederländerna, Chevron och Exxon från USA, samt Elf från Frankrike (Alao, 2007, s.158-159).

En illustration av hur oljeexporten är central för de afrikanska staterna kan ses i de inhemska problemen som finns på de inhemska bränsle- och petroleummarknaderna. Ett exempel är Nigeria, där bränslebrist är ett återkommande problem, trots att landet är Afrikas största oljeproducent (BBC, 2016). Priset på drivmedel och produkter tillverkade av olja är långt högre än vad en stor majoritet av befolkningen har råd med. Detta har lett till politisk instabilitet, omfattande strejker och våldsamma protester (Alao, 2007, s.180). Samma mönster kan ses i Angola, kontinentens näst största oljeproducent (reuters.com, 2019).

Stora mängder olja utvinns och exporteras således till underpris från de fattiga staterna i den globala periferin via multinationella företag till rika stater i globala centrum. Detta gör att stora mängder resurser, som skulle kunna ge dessa oljeutvinnande stater ett högre välstånd och ökad utveckling, flyttas långt därifrån. Detta skulle beroendeskolan mena är en starkt bidragande faktor till många av AU:s medlemsstaters ofördelaktiga ekonomiska situation, och därigenom deras oförmåga att finansiera projekt såsom fredsfonden. Därför blir ett förebyggande fredsarbete praktiskt svårt att genomföra.

4.1.2 Utomkontinentala intressen

Oljan medför ytterligare konsekvenser. Afrikas betydelse för den globala oljemarknaden har lett till att avlägsna stormakter som USA, Frankrike och Kina alla har genomfört militära interventioner i oljerika länder på kontinenten. Särskilt USA är djupt inblandade i de afrikanska oljeproducerande ländernas affärer. Under 2000-talet skedde en anmärkningsvärt stor expansion av amerikanska militärprogram i Afrika, samt ett betydande tillhandahållande av vapen och militär samt teknisk utrustning. Detta med målet att förstärka de oljeproducerande staternas inrikessäkerhet samt regeringarnas militära styrka. Framförallt har den amerikanska hjälpen gått till Nigeria och Angola, Afrikas två största oljeproducenter (Alao, 2007, s.169, 204). Det ska tilläggas att USA är en av världens största oljeimportörer (worldstopexports.com, 2020). Tillståndet på de afrikanska oljefälten är således av strategiskt amerikanskt intresse - något som stöds av faktumet att den militära hjälpen i huvudsak går till stater med stora oljetillgångar.

Det utländska inflytandet över de afrikanska oljestaternas ekonomier kan även ses i korruptionen som följer i oljans kölvatten. Exempelvis har franska oljebolaget Elf anklagats för att ha mutat ett flertal afrikanska statschefer för att maximera sin profit och få tillgång till fler oljefält (Alao, 2007, s.199), och holländsk/brittiska Shell har åtalats för mutor i samband med en oljeaffär i Nigeria, vilket gjorde att den nigerianska staten förlorade över sex miljarder dollar (bbc.com, 2018). Corruption Perception Index, som mäter nivåerna av upplevd korruption, rankade 2019 Nigeria, Angola och republiken Kongo, de tre största oljeproducenterna i Afrika, bland de 35 mest korrumpade länderna i världen (transparency.org, 2019).

Även den internationella oljekartellen OPEC har intressen i regionen. OPEC:s medlemsstater kontrollerar 82 procent av världens oljereserver och har som mål att reglera produktion och priser globalt (forbes.com, 2020). På grund av detta utövar man även påtryckningar och sanktioner på stater, och har anklagats för utpressning av icke-

medlemsstater. OPEC:s starka inflytande över global produktion och prissättning är något som även icke-medlemsstater blir tvungna att ta hänsyn till när de utformar sin oljepolicy (bloomberg.com, 2020).

Länge var de afrikanska medlemsstaterna i OPEC bara tre, men de senaste fem åren har ytterligare fyra stater gått med i kartellen (opec.org, 2020). OPEC:s stora mandat över de afrikanska oljestaterna är dock kontroversiellt. Delar av den nigerianska befolkningen kämpar för ett utträde ur kartellen på grund av dess stränga regleringar och kvoteringar, för att på så sätt kunna utforma en mer självständig oljepolitik (Alao, 2007, s.160). Exempelvis har högt uppsatta tjänstemän inom Nigerias energisektor hävdad att OPEC “skadar Afrikas ekonomier”, och förespråkat ett utträde ur kartellen (africanbusinessmagazine.com, 2016). De afrikanska oljestaterna, vare sig de är medlemmar eller ej, står således under ofrånkomligt inflytande från OPEC.

4.1.3 De afrikanska oljestaternas ställning i världsekonomin

BNP per capita kan användas för att illustrera de afrikanska oljeproducerande staternas position i den globala ekonomiska hierarkin. För att förtydliga vår analys har vi valt att undersöka hur ställningen i världsekonomin för Afrikas tre mest oljeproducerande stater, Nigeria, Angola och Republiken Kongo, har påverkats under den tidsperiod vi studerar (worldatlas.com, 2017).

Om staterna i större utsträckning hade förädlad oljan själva och därmed minskat sitt beroende av export av råvaran, skulle detta troligtvis lett till större intäkter då de förädlade produkterna kan säljas för ett högre pris. Detta borde i sin tur leda till att staternas ställning i världsekonomin stärks, vilket borde synas i ett högre mått av BNP per capita och en högre placering vid en global jämförelse. Detta borde också tala för att AU fått mer resurser och större handlingsutrymme. Nedan presenteras resultaten av vår jämförelse.

Land	BNP per capita 2002	Global ranking	BNP per capita 2019	Global ranking
Nigeria	3570 dollar	#130	5300 dollar	#134
Angola	4320 dollar	#122	5540 dollar	#133
Republiken Kongo	4730 dollar	#120	5100 dollar	#135

(gapminder.org, 2020)

Resultatet pekar enligt ovan i motsatt riktning. Trots att staterna uppvisar ett högre mått av BNP per capita 2019 jämfört med 2002, har deras globala placering sjunkit under tidsperioden. Detta tyder inte på att staternas ställning i den globala ekonomin har stärkts utan

snarare förblivit ungefär densamma eller möjligtvis försvagats något. Den ekonomiska och politiska aktiviteten i de afrikanska staterna kan därmed inte klassas som självständig eftersom utländska ekonomiska intressen ständigt är närvarande via regeringar, råvarubörser och företag.

Oljan ger, i det globala kapitalistiska systemet, inte i huvudsak en möjlighet till utveckling och god ekonomi för de afrikanska staterna, trots att den står för en stor del av staternas inkomster. Snarare blir den en källa till beroende gentemot de rika staterna i den globala ekonomins centrum. Detta får naturligtvis konsekvenser för det övriga politiska och ekonomiska livet i de oljeproducerande staterna. Att AU:s fredsfond inte hamnar högst upp på prioriteringslistan blir enligt beroendeskolan en naturlig konsekvens av den exploatering som många av organisationens medlemsstater utsätts för.

4.2 Organisationsnivå

I kommissionens plan för implementering av AIDA var man tydlig med att man såg privata företag som motorn för Afrikas utveckling och att en strävan var att underlätta för deras arbete (mer ingående beskrivet i avsnitt 1.1.3). I augusti 2018 hölls dock ett toppmöte mellan kommissionen och viktiga aktörer för projektet, såsom företag och organisationer. Avsikten med mötet var att ”öka medvetenheten om AIDA” och att få aktörerna att ”förnya momentum” för att implementera kommissionens plan. Detta alltså ett decennium efter sjösättandet av AIDA (Afrikanska Unionen 2018a). Nedan följer en redogörelse för några möjliga orsaker till projektets misslyckande.

4.2.1 Brist på framgångsrika afrikanska företag

En anledning till att AIDA aldrig blev verksamt kan vara bristen på transnationella aktörer och företag som tjänar på transaktioner och kommunikationer över nationsgränser i Afrika, med intresse av de gemensamma regleringar som AU-kommissionen föreslog. På grund av att stora företag med bas på andra kontinenter har ett stort mandat på den afrikanska marknaden finns det få afrikanska aktörer med kontinentalt intresse som kan hävda sig. Nästan 75 procent av världens handel och produktion utgjordes 2007 av globala multinationella företag. I Afrika var siffrorna högre: där utgjordes nästan all produktion av globala utomkontinentala företag (Ngomba-Roth, 2007, s.88–89).

Det låga antalet framgångsrika kontinentala afrikanska företag uppmärksammades av kommissionen i dess åtgärdsplan för AIDA. Kommissionen var angelägen att ”säkerställa en förbättring vad gäller produktivitet och en konkurrenskraftig tillverkning av industriella varor i Afrika”. Därför uppmanade man till ”åtgärder som uppgraderar entreprenöriella färdigheter” för att höja företagets kvalitet. Därutöver

uppmuntrade man till träning och utbildning för företagsledare och chefer, för att ”förhöja förmågan till forskning, teknologi och innovation” (Afrikanska Unionen, 2008, s.4). Om inte de transnationella företagen redan fanns, fick kommissionen ta saken i egna händer och försöka medverka till att skapa dem. Dock tyder mötet 2018 med mål att ”öka medvetenheten om AIDA” att situationen inte förändrats nämnvärt på över ett decennium.

4.2.2 En mellanstatlig organisationskultur

En annan anledning till att många av AU:s projekt, såsom AIDA, inte givit mycket praktiska resultat kan ses i organisationens uppbyggnad och maktindelning. AU är organiserat enligt en starkt mellanstatlig modell, där AU:s generalförsamling, som består av medlemsstaternas stats- och regeringschefer, är AU:s primära beslutsfattande organ. Institutioner som kommissionen har därmed i praktiken inget stort mandat. Eftersom medlemsstaterna kan ignorera eller helt enkelt köra över kommissionens beslut och direktiv, har inte heller AU:s övriga institutioner någon större möjlighet till inflytande över medlemsstaternas politik eller att koordinera samordnade insatser (Fagbayibo, 2012, s.16).

Denna interna makthierarki finns fastslagen i AU:s konstitution, där det konstateras att generalförsamlingen ska vara organisationens högsta instans. Generalförsamlingens beslut ska helst fattas i konsensus, eller om detta misslyckas, med två tredjedelars majoritet. Dessutom fastslås det att AU-kommissionens struktur, funktioner och förordningar ska bestämmas av församlingen (au.int, constitutive act, s.8, 9, 14). Kommissionens förslag är alltså långt underordnade församlingens.

Denna maktordning leder till att kommissionen, och i förlängningen AU som organisation, blir trögrörliga. Att två tredjedelars majoritet krävs för att driva igenom ett beslut i generalförsamlingen innebär att medlemsstaterna stort sett bara behöver följa organisationens beslut när det passar. Detta undergräver kommissionens och AU:s auktoritet. Inkonsekvensen som följer med detta organisationssätt ger en godtycklighet och en ineffektivitet som försvårar möjligheten för AU att göra stora samordnade insatser. Kommissionens AIDA-projekt kan ses som ett illustrerande exempel på detta: projektet mottogs med öppna armar och åtgärdsplanen godkändes av samtliga medlemsstaters regeringschefer. När projektet väl skulle realiseras hände dock inte mycket. De synliga resultaten uteblev, och projektet föll i glömska så till den grad att man ett decennium senare blev tvungna att påminna om att AIDA existerade. De förutsättningar för integration som neofunktionalismen betonar har inte uppfyllts, vilket i förlängningen påverkat det konfliktförebyggande arbetet negativt på grund av den uteblivna spillover-effekten.

4.2.3 Svaga frihandelssamarbeten

Enligt den institutionella neoliberalismen är frihandelssamarbeten och den interdependens som uppstår därigenom en av de främsta metoder som kan användas för att minska risken för konflikter (Burchill, 2013. s.66, 68). Denna ekonomiska interdependens och skydd genom frihandel är någonting som lyser med sin frånvaro på den afrikanska kontinenten. 2018 påbörjades arbetet med ett frihandelsprojekt som skulle täcka hela Afrikanska Unionen (Afrikanska Unionen, 2018b). Även om det är ett steg i rätt riktning, bedömer vi detta projekt vara både för litet och för nytt för att ha kunnat ge en ekonomisk interdependens eller några fredsfrämjande effekter på kontinenten.

Utöver det frihandelssamarbete som bildades 2018 finns det sen tidigare en mängd lokala regionala ekonomiska samarbeten i Afrika. Inget av dessa täcker dock tillräckligt stor yta för att kunna ses som organisationstäckande och ger därmed inte skydd mot konflikter i någon större utsträckning (Williams, 2009 s.611). Det är även ett problem att många av dessa lokala ekonomiska samarbeten är inkompatibla med varandra och har olika grader av intensitet (Afrikanska Unionen, 2008). Detta gör det svårt att samarbeta mellan de lokala regionala ekonomiska projekten.

Det heltäckande ekonomiska projekt som AU har tagit initiativ till har i dagsläget enbart ratificerats av 28 stater (Afrikanska Unionen, 2019b). Detta skulle kunna bero på den mängd regionala ekonomiska samarbeten som redan finns. Övergången från lokalt till heltäckande samarbete ses eventuellt som för stort eller helt enkelt onödigt. Hade Afrikanska Unionen tagit initiativ till ett heltäckande ekonomiskt samarbete tidigare är det troligt att det hade varit enklare att i ett tidigt stadium sammanfoga de lokala ekonomiska samarbetsprojekt som nu utvecklats i olika former. Det initiativ till ett heltäckande ekonomiskt samarbete som togs 2018 är helt klart ett steg i rätt riktning. Frågan är dock om det kommer för sent för att kunna utveckla interdependens i den grad som finns i andra, mindre konfliktfyllda, delar av världen.

4.2.4 Trubbiga sanktionsmöjligheter

En ytterligare viktig faktor för fredsfrämjande, enligt den institutionella neoliberalismen, är att stater har möjligheten att sanktionera varandra och att det finns en medvetenhet om att statens agerande kan leda till konsekvenser (Oye, s.20). Det främsta sättet som föreslås av teorin för att uppnå detta är att inom en region sluta avtal mellan staterna för att öka stabilitet och möjliggöra för sanktioner för de som bryter mot avtalet. Detta kan röra sig om fredsavtal men också att klausuler skrivs in i avtal på andra områden för att öka sanktionsmöjligheterna mot stater som uppvisar en auktoritär utveckling eller avdemokratisering.

I dagsläget finns det inom AU en möjlighet för säkerhetsrådet att sanktionera stater då okonstitutionella maktskiftet sker (Afrikanska Unionen, 2002). Dessa sanktioner har dock aldrig tagits i användning utan främst använts som ett hot och att stater har haft

vetskapen om att risken finns. Denna sanktionsmöjlighet är dessutom formulerad på ett mycket begränsande sätt. Exempelvis är det inte möjligt att sanktionera en stat som ändrar sin konstitution i syfte att öka sin egen makt (ibid.). Ett stort problem med utformningen av säkerhetsrådet som försvårar beslut om sanktioner mot auktoritära stater är att dessa stater ofta sitter som medlemmar i samma organ som är de som skulle fatta beslutet. Staterna som diskuteras har visserligen ingen rösträtt i frågan om sanktioner mot sig själva men trots detta är säkerhetsrådet motvilliga att ta beslut om sanktioner.

En möjlighet hade varit att skriva in möjligheten till sanktioner i det fredsavtal som slöts mellan Afrikanska Unionens medlemsländer 2005. Detta skedde dock inte och även om fredsavtalet listar upp en rad åtaganden som staterna som ratificerar avtalet binder sig till att följa finns det inga uttalade konsekvenser om de skulle bryta mot dessa (Afrikanska Unionen, 2005).

För att kunna sluta avtal med effektiva sanktionsmöjligheter är det en nödvändighet att alla stater i regionen skall gå med på grundpremisserna. De behöver både dela viljan att kunna sanktionera de stater som uppvisar en oönskad utveckling och ha en gemensam bild av vad som är en oönskad utveckling. Hos AU:s stater är förutsättningarna för ett fungerande avtal låga i dagsläget på grund av den stora andel medlemsstater som är auktoritära och som skulle påverkas negativt om sådana sanktioner skulle användas aktivt. För att kunna sanktionera dessa auktoritära stater behöver de stängas ute helt ur beslutsprocessen, inte bara när sanktionerna gäller det egna landet, för att säkertälla att de odemokratiska staterna inte håller varandra om ryggen. I en mellanstatlig organisation blir dock detta svårt och sannolikheten för att sanktionerna mot auktoritära stater ska börja användas aktivt i någon större utsträckning förblir liten.

4.3 Statsnivå

4.3.1 Brist på demokrati

På statsnivå är det största och mest genomgående hindret för att fredsarbetet ska fungera staternas styrning. Liberalismen lyfter fram demokrati som en av de främsta faktorerna för en hållbar fred. Ur denna synvinkel är det inte fredsarbetet i sig som är problematiskt utan att grundförutsättningarna, alltså ett demokratiskt styrelseskick, saknas (Burchill, 2013 s.62).

Organisationen Freedom House kategoriserar världens länder som fria, delvis fria och ofria enligt ett index som mäter en rad och poängsätter olika parametrar. poäng räknas som ofria, de som får 30-70 räknas som delvis fria och de med ett indexvärde över 70 räknas som fria. Majoriteten av de stater som ingår i Afrikanska Unionen har ett lågt indexvärde, och räknas enligt indexet som ofria eller delvis ofria. Endast fem av de stater som

ingår i AU räknas som helt fria (ett indexvärde över 70 på en 100-gradig skala). Detta är en av de största koncentrationer av auktoritära stater i världen (freedom house 2019). En konsekvens av detta blir enligt liberalismen till att det generellt finns en lägre spärr för konflikter att bryta ut.

Det finns ett tydligt samband mellan demokrati och de stater som har varit involverade i konflikter i Afrika under perioden som undersökts. Detta mönster är påtagligt än idag; vid konflikter som undersökts i nutid räknas alla de afrikanska länder som ingår i de konflikter som röda korset räknade som de värsta kriserna 2019 (utom Mali, som räknas som delvis fritt) som ofria.

Stat	Freedom House Index
Jemen	11 (ej fritt)
Sydsudan	2 (ej fritt)
Somalia	7 (ej fritt)
Demokratiska republiken kongo	18 (ej fritt)
Mali	41 (delvis fritt)
Tchad	17 (ej fritt)

(Svenska röda korset, 2019)

(Freedom house, 2019)

Frågan är om det är möjligt för Afrikanska Unionen att motverka denna koncentration av auktoritära stater. Organisationen har demokrati som ett av sina huvudmål och freds- och säkerhetsrådet, har sedan starten fått uppdraget att arbeta demokratifrämjande. Samtidigt som detta uppdrag skall uppfyllas består detta organ i stor utsträckning av auktoritära stater vilket ger märkbara konsekvenser (Williams, 2009). Exempelvis har församlingen en tendens att skydda och försvara stater som uppenbart brustit i sitt ansvarstagande när konflikter har utbrutit, eller helt enkelt valt att se mellan fingrarna när stater inskränker sina befolkningars rättigheter (Fagbayibo, 2012, s.22).

Det finns heller ingenting som tyder på att något aktivt demokratifrämjande arbete har bedrivits av freds- och säkerhetsrådet, trots att det ingår i organets huvudsakliga uppdrag och enligt uppdraget bör vara en av organets mest prioriterade frågor (Dersso, 2014, s.55). Något som ytterligare illustrerar AU:s brist på inflytande över medlemsstaternas interna styrelseskick är faktumet att det till och med skett en tydlig minskning av demokratinivån bland flera av medlemsstaterna (Freedom House, 2020). Så länge en så stor del av AU:s medlemsstater är auktoritära i den utsträckning de är idag kommer inte säkerhetsrådet heller kunna arbeta demokratifrämjande på ett bra sätt. Denna förändring sker mest effektivt på statsnivå.

5 Slutsatser och diskussion

Det är viktigt att påpeka att vi inte gör anspråk på att belysa hela sanningen om AU:s svårigheter att skapa en bestående fred i Afrika. Situationen är givetvis mer komplex än att den går att sammanfatta i sin helhet på 10 000 ord. Vi har valt att visa vad vi anser vara en del av förklaringen, som går att knyta till utvalda teorier inom internationell politik. Med det sagt följer nedan en diskussion kring de resultat som redovisats i uppsatsen och de slutsatser som kan dras av dessa.

Att säga att AU:s mandat begränsas av medlemsstaternas ekonomiska situation är ingen underdrift. Med tanke på många av de afrikanska staternas låga status i den globala ekonomiska näringskedjan med underutveckling och exportberoende talar inte mycket för att organisationens ekonomiska muskler kommer svälla inom en snar framtid. Åtminstone inte ifall AU som idag i så hög grad förlitar sig på donationer från medlemsstaterna. Därför hamnar AU i en ekonomisk värdekonflikt; antingen göra sig beroende av utomstående aktörers (såsom FN och EU) stöd för att få en bättre ekonomi, eller, ifall verksamheten till stor del finansieras av medlemsstaterna, en större ekonomisk självständighet men en svagare ekonomi. Detta ses tydligt exempelvis i den grava underfinansieringen av fredsfonden, som ännu inte kunnat tas i bruk trots att den har planerats sedan 1993.

Även faktumet att en mycket liten del av den produktion som sker på den afrikanska kontinenten utförs av afrikanska stater och företag är oroande ur en ekonomisk aspekt. Detta med tanke på de stora mängder pengar som därigenom försvinner bort från AU:s medlemsstater och som annars skulle kunna användas på ett sätt som kom AU, och dess invånare, till gagn. Att AU trots ambitiösa industrialiseringsprojekt, såsom AIDA, inte lyckats vända på situationen ger en illustration av den ekonomiska rävsax man sitter fast i.

För att en förändring ska kunna ske skulle en teoretiker inom beroendeskolan mena att det, bland annat, kan bli en nödvändighet för de berörda staterna att återta kontrollen över sin utvinning och förädling av råvaror som exempelvis oljan. På så sätt skulle man uppbringa högre inkomster och en större suveränitet. Detta känns dock osannolikt i dagsläget, med tanke på de mäktiga intressen som står på andra sidan och försvarar de privata multinationella företagen som står för den stora majoriteten av utvinning och förädling. Det saknas dessutom en stor del av den nödvändiga kompetens och det tekniska kunnande som behövs för att genomföra en sådan genomgripande förändring i praktiken.

Ytterligare en faktor som lyfts som en av de viktigaste för ett lyckat fredsarbete, men som saknas hos många av AUs medlemsstater, är demokrati. Den brist på ansvarsutkrävande som detta medför är troligtvis en faktor även i de hinder som diskuterats på övriga analysnivåer. Det krävs en hög grad av självständighet hos staterna för att kunna agera fullt ut i unionens intresse. Bristen på demokrati får även en ekonomisk påverkan. Tjänstemän, ledare och stater med begränsade tillgångar som samtidigt löper liten risk att bli kontrollerade eller ställas till svars, är ofta mer benägna att stoppa pengar i egen ficka. Att

graden av korruption generellt är högre i odemokratiska stater är inte förvånande.

Att AU:s sanktionsföreskrifter endast uttalar sig om icke-konstitutionella förfaranden, men helt undviker att beröra övriga odemokratiska ageranden, är sannolikt ingen slump. Det höga antalet av auktoritära stater i organisationen gör att det är svårt för AU att aktivt och öppet agera för demokrati. Här spelar organisationens mellanstatliga uppbyggnad in. AU består som bekant till stor del av auktoritära stater, samtidigt som det är medlemsstaterna som sätter agendan för organisationens arbete. Att de auktoritära staterna skyddar varandras ryggar är således fullt logiskt - något annat vore närmast att skjuta sig själv i foten. Ineffektiviteten i det mellanstatliga arbetssättet skapar svårigheter för AU att samordna insatser och genomföra demokratiska reformer, eftersom det hela bygger på medlemsstaternas samtycke.

En förändring i organisationens uppbyggnad i en mer överstatlig, och potentiellt mer effektiv, riktning känns därmed avlägsen i nuläget. Auktoritära ledare som ogärna vill dela med sig av sin makt på hemmaplan bör inte vara särskilt lätt övertalade att minska sin egen makt och överge delar av sin suveränitet till en överstatlig nivå.

Sammanfattningsvis kan sägas att AU:s konfliktförebyggande arbete motverkas av en mängd olika hinder på olika analysnivåer. Organisationen har en lång väg att vandra innan dess mål om ett fredligt och stabilt Afrika kan sägas vara uppfyllt. Många av unionens goda intentioner och planerade projekt har misslyckats eller runnit ut i sanden. Vi upplever att de olika hinder som uppsatsen presenterat samverkar med varandra och förstärker problematiken, så att det hela liknar en hård knut av ineffektivitet, utnyttjande och vanstyre. Hur den ska trasslas upp är lyckligtvis ingenting som denna uppsats har i uppgift att besvara.

5.1 Förslag till vidare forskning

Eftersom uppsatsens frågeställning var relativt bred blev resultaten möjligtvis inte fullt så djupgående som vi hade velat. Uppsatsen blev tvungen att fokusera på många skilda frågor och observationer, vilket resulterade i att analysen blev mer övergripande än önskvärt. För att få till stånd en mer nyanserad och detaljerad analys hade det möjligen varit bättre att rikta in sig på en av de tre analysnivåer som analyserades i uppsatsen, så att problemen på exempelvis organisationsnivå skulle beskrivas. Det hade gett större möjligheter att gå in mer djuplodande på ett område, och få möjligheten att lyfta fram händelser och utveckla resonemang som nu fick strykas ur uppsatsen.

Något som skulle vara intressant att forska vidare på är att jämföra de faktorer som vi har identifierat som huvudsakliga hinder för Afrikanska Unionens fredsarbete med regionala fredsprojekt i andra delar av världen. På så sätt skulle man kunna undersöka ifall dessa faktorer är något unikt för situationen i Afrika eller om de kan hittas även i andra, liknande, kontexter. Om det är så att samma problem finns för andra regionala samarbeten, och denna uppsats resultat går att generalisera, kan sannolikheten vara större för att även hitta

generella applicerbara lösningar. Detta skulle i så fall vara intressant för en framtida normativ undersökning.

Vidare skulle det vara intressant att undersöka huruvida förändringen från OAU och skapandet av AU som organisation år 2002 ledde till någon reell skillnad i fredsarbetet och antalet konflikter på kontinenten. Afrikanska Unionen bildades med ett uttalat mål att vara mer effektiv än sin föregångare och fördjupa integrationen på kontinenten - det skulle vara mer än bara ett namnbyte. Det skulle därför vara intressant att jämföra organisationernas arbetssätt och resultat för att undersöka ifall förändringen burit frukt. En sådan studie skulle också kunna undersöka ifall de hinder som finns för fredsarbetet idag är samma hinder som har funnits tidigare, och om det i så fall har gjorts riktade försök utifrån dessa hinder i utvecklingen av fredsarbetet.

6 Referenser

Tidigare forskning

Fagbayibo, Babatunde, 2012. "The (Ir)relevance of the Office of the Chair of the African Union Commission: Analysing the Prospects for Change", *Journal of African Law*, volym 56 nr 1: Cambridge University Press, s.15-28

Kwasi Tiekou, 2007, "African Union promotion of human security in Africa", *African Security Review*, volym 16 nr 2, s. 26-37

Lins de Albuquerque, Adriana, 2016. "The African Peace and Security Architecture (APSA)– Discussing the Remaining Challenges".

Williams, Paul D., 2009. "The Peace and Security Council of the African Union: Evaluating an Embryonic International Institution", *Journal of Modern African Studies*, volym 47 nr. 4, s.603–626.

Litteratur

African Union Commission, New Zealand Ministry of Foreign Affairs, 2020. *African Union Handbook*. 7 uppl. African Union Commission och New Zealand Crown,

Alao, Abiodun, 2007. "Natural resources and conflict in Africa". Rochester: University of Rochester Press.

Burchill, Scott, 2013. "Liberalism" i Burchill, Scott - Linklater, Andrew (red.) *Theories of International Relations*. 5 uppl. Houndsmills: Palgrave Macmillan, s. 57-87

Dersso, Solomon, 2014. "The African Peace and Security Architecture" i Murithi, Tim (red.) *Handbook of african international relations*. 1 uppl. Abingdon: Routledge international handbooks, s.51-61

Eckstein, Harry, 2009. "Case Study and Theory in Political Science" i Gomm, Roger - Hammersley, Martyn - Foster, Peter (red.) *Case Study Method*. London: SAGE Publications Ltd, s. 118-164

Esiasson, Peter - Gilljam, Mikael - Oscarsson, Henrik - Wängnerud, Lena - Towns, Ann, 2017. *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5 uppl. Stockholm: Norstedts Juridik

Ferraro, Vincent, 1996. "Dependency Theory: An Introduction," i Secondi, Giorgio, (red.) *The Development Economics*. London: Routledge s.58-64

Eduards, Maud - Jansson, Maria, 2017. "Introduktion till internationella relationer" i Freidenvall, Lenita - Jansson, Maria (red.) *Politik och kön*, 1 uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 209-227

Hammersley, Martyn - Gomm, Roger 2009. "Introduction" i Gomm, Roger - Hammersley, Martyn - Foster, Peter (red.) *Case Study Method*. London: SAGE Publications Ltd, s. 1-16

Manzo, Kate, 2019. "Do colonialism and slavery belong in the past?" i Edkins, Jenny - Zehfuss, Maja (red.), *Global politics: a new introduction*, 2 uppl. London: Routledge, s.314-338

Ngomba-Roth, Rose, 2007. *Multinational Companies and Conflicts in Africa: The Case of the Niger Delta - Nigeria*. Münster: Lit Verlag

Oye, Kenneth A., 1985. "Explaining Cooperation under Anarchy: Hypotheses and Strategies" , *World Politics*, volym 38, nr. 1, Cambridge press, s. 1-24

Rodríguez-Franco, Diana - Mahoney, James, 2018. "Dependency theory" i Lancaster, Carol - van de Walle, Nicolas (red.) *Oxford handbook of the politics of development*. New York: Oxford University Press.

Sandholtz, Wayne - Stone Sweet, Alec, 2012. "Neo-Functionalism and Supranational Governance" i Jones, Erik - Menon, Anand - Weatherill, Stephen (red.) *The Oxford Handbook of the European Union*, 1 uppl. New York: Oxford University Press, s.18-28

Tallberg, Jonas, 2016. *EU:s politiska system*. sjätte uppl. Lund: Studentlitteratur

Artiklar

Cohen, Ariel, 2018. "Opec is dead, long live Opec+" *Forbes*, 2018-06-29.
<https://www.forbes.com/sites/arielcohen/2018/06/29/opec-is-dead-long-live-opec/#3e2711cf2217> (Hämtad 2020-04-28)

Eisenhammer, Stephen "Angola president calls for resolution to fuel crisis" *Reuters*, 2019-05-07. <https://www.reuters.com/article/angola-fuel/angola-president-calls-for-resolution-to-fuel-crisis-idUSL5N22J65P> (Hämtad 2020-05-05)

Larsson, Samuel, "Afrikanska Unionen: vi har inte lyckats", *Sveriges Radio*, 2020-02-09.
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=7404238> (Hämtad 2020-04-16)

"Nigeria fuel crisis: Why is Africa's largest oil producer short of petrol?" *BBC News* 2016-04-07. <https://www.bbc.com/news/world-africa-35990319> (Hämtad 2020-05-05)

Padmore, Russel, "Nigeria could lose \$6bn from 'corrupt' oil deal linked to fraud" *BBC News* 2018-11-26 <https://www.bbc.com/news/business-46336733> (Hämtad 2020-05-10)

Paravicini, Giulia, "African Union delays plan to start using fund for security operations" *Reuters* 2020-02-11. <https://www.reuters.com/article/us-africanunion-summit/african-union-delays-plan-to-start-using-fund-for-security-operations-idUSKBN2050D9> (Hämtad 2020-04-26)

Pariona, Amber "Top 10 Oil Producing Countries In Africa" *World Atlas*, 2017-10-10. <https://www.worldatlas.com/articles/top-10-oil-producing-countries-in-africa.html> (Hämtad 2020-05-03)

Thomas, David, "Opec is hurting the economies of africa" *African Business Magazine* 2016-04-07.

<https://africanbusinessmagazine.com/sectors/energy/africa-struggles-exert-opec-influence> (Hämtad 2020-05-02)

"Värsta kriserna och konflikterna i världen just nu" *Svenska Röda korset* 2019-05-15 <https://www.rodakorset.se/vad-vi-gor/folkratt-och-skydd/krig-och-konflikt/varsta-krigen-och-konflikterna-i-varlden-just-nu/> (Hämtad 2020-04-29)

"West Africa's Democratic Progress is Slipping Away, Even as Region's Significance Grows" 2020-03-19 *Freedom House* <https://freedomhouse.org/article/west-africas-democratic-progress-slipping-away-even-regions-significance-grows-0> (Hämtad 2020-04-26)

Workman, Daniel "Crude Oil Imports by Country" 2020-04-23 *World's top exports*, <http://www.worldstopexports.com/crude-oil-imports-by-country/> (Hämtad 2020-04-20)

Arkhipov, Ilya - Pismennaya, Evgenia - Khrennikova, Dina - Tanas, Olga, "Putin Won't Bow to What's Seen as Saudi Oil-Price Blackmail" *Bloomberg* 2020-03-20 <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-05-17/china-says-u-s-rules-targeting-huawei-may-threaten-supply-chain> (Hämtad 2020-04-17)

Protokoll och utlåtanden

Afrikanska Unionen 2000. "Constitutive Act of the African Union" 2000-07-11

Afrikanska Unionen, 2002. "Protocol Relating to the Establishment of the Peace and Security Council of the African Union" 2002-07-09

Afrikanska unionen, 2005. "African Union Non-Agression and Common Defence Pact" 2005-01-01

Afrikanska Unionen, 2008. "Action Plan for the Accelerated Industrial Development of Africa"

Afrikanska Unionen 2018a “The African Union Commission Hosted a Successful a High Level Stakeholders Engagement Round Table on the Accelerated Industrial Development for Africa (AIDA)” 2018-09-09

Afrikanska Unionen, 2018b. “Agreement Establishing the African Continental Free Trade Area”

2018-03-21

Afrikanska Unionen 2019b. “List of countries which have signed, ratified/acceded to the agreement establishing the african continental free trade area” 2019-10-08

Afrikanska Unionen 2019a. Press release “Operationalization of AU Peace Fund on track ahead of 2020” 2019-11-06

Webbsidor

Afrikanska Unionen, 2020. “AIDA – Accelerated Industrial Development for Africa”
<https://au.int/en/ti/aida/about> (Hämtad 2020-04-23)

Gapminder.org, 2020. “GDP per capita”
[https://www.gapminder.org/tools/#\\$state\\$time\\$value=2002;&marker\\$axis_x\\$which=income_per_person_gdppercapita_ppp_inflation_adjusted&scaleType=genericLog&spaceRef:null;;;&chart-type=barrank](https://www.gapminder.org/tools/#$state$time$value=2002;&marker$axis_x$which=income_per_person_gdppercapita_ppp_inflation_adjusted&scaleType=genericLog&spaceRef:null;;;&chart-type=barrank) (Hämtad 2020-05-10)

NTV Kenya, 2018-01-31. “Why the African Union is failing the continent as its predecessor, the OAU, did” <https://www.youtube.com/watch?v=2oRIS7e55MA> (hämtad 2020-05-16)

OPEC, 2020. “Member countries” https://www.opec.org/opec_web/en/about_us/25.htm
(hämtad 2020-05-15)

Transparency.org, 2019. ”Corruption Perceptions Index”
<https://www.transparency.org/en/cpi/2019/results> (Hämtad 2020-05-16)